

Література:

1. Ляшенко Р.Д. Загальна характеристика та властивості преюдиції як засобу судової аргументації. *Часопис Київського університету права*. Київ, 2012. № 3. С. 22–25.
2. Шилин Д. В. Общие вопросы использования преюдиции в уголовном производстве. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 4 (88). С. 157–165.
3. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали VII Міжнародної наукової конференції (м. Кременчук, 21–22 січня 2022 року). Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 312 с.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р., № 435-IV Цивільний кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Ульяновська О. В. Фікції в правовій системі України : автореф. автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2010. 23 с.
6. Павлова М.А. Співвідношення преюдиції з деякими суміжними категоріями. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. Вип. 2. С. 22–25.
7. Павліченко О. В. Юридична презумпція, юридична преюдиція та юридична фікція: співвідношення понять. *Держава і право*. 2010. Вип. 50. С. 94–99.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-6>

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМВІДНОСИН ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛІКИ ТА УРЯДУ ВІДПОВІДНО КОНСТИТУЦІЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ 1958 РОКУ

Кузьмінський Володимир Петрович

аспірант юридичного факультету

Академія праці, соціальних відносин і туризму

м. Київ, Україна

Досвід французького конституціоналізму, зокрема, реалізація побудови і взаємодії вищих органів влади, є надбанням світової правової думки, що обґрунтовано цікавить і науковців, і практиків

конституційного процесу. Вибір на користь президентсько-парламентської республіки, на зразок французької зробила не одна держава, наприклад, Португалія, Румунія, Литва, Мадагаскар, Демократична Республіка Конго та інші (звичайно, зі своїми особливостями) [1].

Одним із важливих об'єктів конституційного процесу є взаємовідносини Президента і Уряду, оскільки їхня діяльність є безпосередньою реалізацією повноважень виконавчої гілки влади.

Розглянемо механізм взаємодії Президента Республіки і Уряду, передбачений Конституцією Французької Республіки 1958 року. Вказаний механізм взаємодії безпосередньо пов'язаний з процедурою обрання (призначення) Президента Республіки, Прем'єр-міністра та членів Уряду, а також їхніми основними повноваженнями, через які реалізується влада Президента Республіки і Уряду.

Правовий статус Президента Республіки та Уряду

Стаття 5 Конституції [2] встановлює, що Президент Республіки забезпечує належне дотримання Конституції.

Відповідно до статей 6, 7 Конституції Президент Республіки обирається абсолютною більшістю поданих голосів на п'ять років на загальних прямих виборах.

Також, згідно зі статтями 8–10, 12, 13, 15 Конституції Президент Республіки, серед іншого, здійснює наступні повноваження:

- призначає Прем'єр-міністра, а також припиняє виконання ним обов'язків за поданою останнім заяві про відставку;

- за поданням Прем'єр-міністра призначає інших членів Уряду і припиняє їхні повноваження;

- головує у Раді міністрів;

- промульгує закони протягом 15 днів після передачі Уряду остаточно ухваленого закону;

- після консультації з Урядом і головами палат може оголосити про розпуск Національних зборів;

- підписує ордонанси та декрети, ухвалені Радою міністрів;

- є головнокомандуючим збройних сил.

Також слід зазначити, що акти Президента Республіки, окрім визначених Конституцією, контрасигнуються Прем'єр-міністром і, за необхідності, відповідальними міністрами, що передбачено статтею 19 Конституції.

В свою чергу, згідно зі статтею 20 Конституції Уряд визначає і проводить політику Нації. В його розпорядженні перебувають адміністрація і збройні сили. Уряд відповідальний перед Парламентом і підконтрольний останньому відповідно до ст. 24 Конституції.

Взаємовідносини Президента та Уряду

Необхідно також зауважити, що Конституція прямо не визначає керівника виконавчої влади, але системний аналіз норм Конституції дає обґрунтовані підстави вважати таким саме Президента Республіки, оскільки:

- Президент Республіки має всенародний мандат, що, природно, надає його повноваженням більшої ваги у порівнянні з Прем'єр-міністром;

- Президент Республіки призначає Прем'єр-міністра і членів Уряду, що є свідченням відповідної ієрархії у системі вищих державних органів;

- по-третє, Президент Республіки головує у Раді міністрів, а також є головнокомандувачем збройних сил, що також підкреслює його домінуючу роль у системі виконавчої влади Французької Республіки.

З іншого боку, «умовно підпорядкований» Президенту Республіки статус Уряду певною мірою врівноважується наступними положеннями Конституції стосовно останнього:

- Уряд оголошує вибори Президента, що передбачено ст. 7 Конституції;

- Уряд відповідальний перед Парламентом;

- участь Уряду у консультаціях перед ухваленням Президентом рішення про рішення про розпуск Національних зборів;

- контрастигація актів Президента Прем'єр-міністром та, у передбачених випадках, міністрами.

Окрім того, слід додати, що Конституція не надає права Президенту Республіки відправити Уряд у відставку.

Таким чином, виконавчій владі Французької Республіки, організованій відповідно до Конституції 1958 року, притаманний певну двоїстість, оскільки вказана влада реалізується Президентом Республіки і Урядом одночасно. Відповідно, зазначена двоїстість має ознаки інституційної суперечності, які часто проявляються на практиці у періоди когабітації [3, с. 140], коли Президент Республіки і Прем'єр-міністр належать до різних політичних сил, що призводить до конституційних протистоянь. Водночас, конституційна практика Французької Республіки є, загалом, стабільним процесом, що забезпечується демократичними традиціями країни, дотриманням вищими органами, зокрема, виконавчої, влади у своїй діяльності принципу верховенства права, а також врівноваженим розподілом владних повноважень.

Література:

1. Semi-presidential republic. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. https://en.wikipedia.org/wiki/Semi-presidential_republic (дата звернення 14.12.2023).
2. Constitution of 4 October 1958. P. 1–36. *Офіційний сайт Конституційної ради Франції*. https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constiution_anglais_oct2009.pdf (дата звернення 14.12.2023).
3. Литвин В. Теорія та практика когабітації в напівпрезидентських системах Європи / Віталій Литвин. *Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації*. 2011. No. 4. С. 140–149.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-7>

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ АКЦІЇ «ВІСЛА» У КОНТЕКСТІ РІШЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ПРОКУРОРА ІПН ПРО ЗАКРИТТЯ СЛІДСТВА У СПРАВІ

Лашко Євгеній Євгенович

*кандидат технічних наук, доцент кафедри цивільної безпеки,
охорони праці, геодезії та землеустрою
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Шкурпела Олександр Сергійович

*здобувач першого (бакалаврського) рівня освіти
факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Значний суспільний резонанс в Україні та Польщі викликало рішення прокурора відділу комісії розслідування злочинів проти польського народу в Ряшеві щодо припинення розслідування справи про переселення жителів південно-східної Польщі у 1947 році у рамках акції «Вісла». Зазначене рішення виглядає як спроба виправдання злочинів комуністичного режиму у Польщі, які вже демократична польська влада неодноразово засуджувала на найвищому державному рівні. Так, у 1990 році акцію «Вісла» засудив сенат Республіки Польща [1].